

Wanneer je altijd in de schaduw
van je zusje staat

Sandra Berg

Roman

Alleen
van de foto

Proloog

Twee landen met tegenovergestelde mening over een wereld zoals hij zou moeten zijn, gingen het gesprek aan, had Lulu die morgen in de krant gelezen. Dat was goed nieuws. Als alle landen dat voorbeeld zouden volgen, en alle mensen die erin woonden, zou de wereld er een stuk mooier uitzien. Het was fijn om daarin te geloven, als je dat kon. Lulu wist niet of ze daartoe in staat was. Ze vergeleek zichzelf met het ene land. Ma met het andere. Twee verschillende werelden. Ze schudde haar hoofd. Ze overdreef. Hoewel...

Ze keek vluchtig naar haar moeder, die naast haar in de auto zat. Naar ma die door de voorruit naar de weg keek, haar lippen strak op elkaar geperst, haar mondhoeken standaard een tikje omlaag.

Hield ze van ma?

Dat was een stomme vraag. Een stomme gedachte. Ze was haar dochter.

Ja, maar hield ze van haar?

Lulu duwde die verontrustende vraag ver van zich af, maar keek toch haastig nog een keer naar haar moeder, voordat ze zich weer op de weg concentreerde.

Beginnende dementie. Die diagnose had ma daarnet in het ziekenhuis van een ernstig kijkende arts gekregen. Het was geen verrassing. Lulu had de symptomen gezien en alle informatie die op internet ter beschikking stond als een spons opgezogen. Ze had gezocht in verslagen van onderzoeken naar een uitweg die er niet was. Ja. Ze had het allang begrepen en toch... toch had ze het gevoel gehad alsof iemand de benen onder haar weg schopte toen de arts het oordeel hardop uitsprak. En ma had daar maar gezeten; haar handen in haar schoot, strak voor zich uitkijkend. Ze had geantwoord met slechts een bijna onzichtbaar knikje.

Toen de arts zijn empathie wilde uitdrukken, was ze opgestaan en de spreekkamer uitgelopen. Lulu had een moment gearzeld en was er toen, na een verontschuldigend gebaar naar de arts, achteraan gedribbeld als een vergeten hondje.

Ma had sinds dat moment geen woord meer gezegd. Niet op weg naar de auto, niet nu ze naar huis reden, totdat ze in de Godsweerderstraat, voor ma's appartement, de auto parkeerde. Ma frunikte aan haar sjaaltje. Hemelsblauw met donkerblauwe bloemen dit keer. Het was een stevige vrouw, die moeder van haar. Lulu had het figuur van ma gekregen, maar ma was kleiner; oogde een beetje als een blokje met witgrijze krulletjes als een krans om haar hoofd. En toch leek ze breekbaar. Juist nu.

Lulu voelde de neiging haar hand op die van ma te leggen. Ze deed het niet.

'Ik wil naar Roncalli,' zei ma.

'Wat?' Lulu had goed gehoord wat ma zei, maar het landde niet echt in haar hoofd.

'Je hebt mij goed gehoord,' zei ma zonder haar aan te kijken. 'Ik wil naar Roncalli. Naar het verpleeghuis.'

'Is het niet nog te vroeg om daaraan te denken?' Nee. Het was niet te vroeg. Dat wist zij ook. Indicatie aanvragen, inschrijven... Het kostte tijd en de ziekte greep fanatiek om zich heen; groef gaten in ma's geheugen. Maar toch voelde het als iets dat mijlenver van hen af lag. Ze had de vraag gesteld die ze voor haar gevoel moest stellen en waar ze geen antwoord op kreeg. Lulu stapte uit, liep om de auto heen en opende het portier van ma.

'Ik kan zelf nog wel een deur openen,' zei ma. 'Ik ben nog niet gek.'

Lulu zuchtte diep, hield het portier evengoed open terwijl ma uitstapte en liep daarna met haar het appartementsgebouw binnen, regelrecht naar boven, naar ma's volgepropte appartement met een inrichting uit de jaren zestig of zeventig.

Pas in de woonkamer draaide ma zich naar Lulu om en gaf antwoord op de vraag die Lulu in de auto had gesteld. 'Te vroeg om aan

een opname te denken?’ Ze trok haar wenkbrauwen op. ‘Met de bureaucratie in dit land ben ik misschien wel tien jaar te laat.’

‘Dat valt wel mee, ma. En een verpleeghuis...’ voelt als het einde, wilde ze zeggen. Maar ze hield natuurlijk haar mond.

Ma trok opnieuw haar wenkbrauwen op zoals alleen zij dat kon. Een gebaar waarmee ze Lulu als kind al bestrafte. ‘Wat moet ik anders? Jou als mantelzorger nemen? God beware me.’ Ze wendde zich van Lulu af en liep naar het dressoir, waar ze de vergeelde foto van het meisje met het warmbruine haar oppakte. Het kind op de foto was negen of tien jaar, dacht Lulu. Zeker wist ze het niet. Zoals ze niets zeker wist van het meisje op de foto, behalve dan dat ze alles was wat zij niet was.

Ma’s vinger gleed teder over het glas. Een gebaar van tederheid wat Lulu haar zo vaak had zien maken en waar ze zelf naar had gesmacht, maar sommige dingen waren blijkbaar alleen bestemd voor het meisje op de foto. Voor het zusje dat ze nooit had gekend.

Ze had gehoopt dat hij aan het werk was. Thomas dus. Als ze ergens een hekel aan had, dan was het wel het feit dat hij totaal onberekenbaar was. Niet omdat hij met andere vrouwen rommelde of haar bankrekening plunderde als ze niet keek, want dat deed hij niet, maar hij had geen vast ritme. Geen vaste werktijden. Hij klooidde wat dat betrof maar wat aan. De sportschool waar hij werkte was niet van hem, maar hij deed graag alsof dat zo was, deelde in grote lijnen zijn eigen wisselende diensten naar eigen behoefte in en dook op in haar appartement als hij daar toevallig zin in had.

Lulu hield niet van wisselende werktijden. Zelf werkte ze van negen tot vijf, met om twaalf uur een lunchpauze. Maar hij? Hij deed maar wat. Hij werkte zoals het hem uitkwam en liep daardoor veel te vaak onverwacht haar woning binnen en dat irriteerde haar werkelijk. Vooral nu ze thuiskwam van het artsbezoek met ma met een moorkop in haar tas die ze bij een mok thee wilde verslinden, liefst lezend in een goed boek. Vooral nu ze alleen wilde zijn. Waarom had

ze hem in vredesnaam een sleutel gegeven?

Omdat hij daar om had gevraagd en het zo irritant logisch had geklonken toen hij beweerde dat het zoveel gemakkelijker was als hij zichzelf bijvoorbeeld eens binnen kon laten om een lekkere maaltijd voor hen beiden te bereiden, terwijl zij nog aan het werk was. Of omdat hij dan binnen kon als zij ziek was of als hij zelf per ongeluk iets in haar woning had laten liggen wat hij dringend nodig had.

Natuurlijk, ze werkte op het kantoor dat op de begane grond van het statige Singelpand lag waar ze op de eerste verdieping haar appartement had en ze had aangegeven dat hij in een dergelijk geval – behalve in geval van ziekte, maar ze was nooit ziek – de sleutel kon oppikken, maar daar had hij natuurlijk ook weer iets op geweten. Ze was lang niet altijd op kantoor, had hij gezegd. Integendeel. Vaak was ze met Herman op pad. Dat was zijn argument geweest en het was waar. Ze was immers journalist en Herman was haar vaste fotograaf. In het begin had ze nog een vlaag van jaloezie bij Thomas opgemerkt als dat ter sprake kwam, maar dat was voordat hij Herman had ontmoet. Herman kon niet tippen aan Thomas. Niet aan zijn charmante manier van doen en nog minder aan Thomas' uiterlijk. Thomas zag er best goed uit. Hij had een knap figuur met een veel geprezen sixpack en een redelijk mooie kop. Hij had te grote oren. Dat wel. Die had ze in het begin snoezig gevonden. Ze had hem soms Flappie genoemd, wat hij vreselijk vond. Nu noemde ze hem alleen nog maar in haar hoofd zo en voelde ze allang niet meer die vertedering daarbij.

Dat Thomas kon koken, vond ze in het begin ook leuk. Tegenwoordig hekelde ze zijn verrassingsaanvallen met zijn kookkunst. Meer dan vis of kip met salades kreeg hij niet op tafel en dat terwijl hij verdraaid goed wist dat ze geen dieren at.

Misschien ergerde ze zich tegenwoordig wel heel erg veel aan hem. Vooral met een moorkop in haar tas. 'Wat doe je hier?' vroeg ze. Strikt genomen was dat een botte opmerking. Dat vond hij ook. Ze zag het aan hem.

‘Ik wilde weten hoe het met je moeder was,’ zei hij. Aan de uitdrukking op zijn gezicht zag ze dat hij zwaar beledigd was. Ze hoorde het ook aan zijn stem. Hij overdreef altijd zo.

‘Ze heeft beginnende dementie,’ antwoordde ze onwillig. Ze had werkelijk geen zin om nu hierover te praten.

‘Het spijt me,’ mompelde hij. ‘Het is niet echt een verrassing, maar toch...’

‘Je kent haar nauwelijks,’ bracht ze hem in herinnering.

‘Dat ligt niet aan mij. Ze wil niemand kennen.’

Lulu zette haar tas voorzichtig neer. Ze ging aan de eettafel zitten en verlangde naar haar moorkop.

‘Koffie?’ vroeg hij. Nee, thee met een moorkop, dacht ze, maar ze knikte. Het braafste meisje van de klas. Dat was zij.

Thomas zette koffie voor haar en zichzelf neer. Ze stond zelf op om melk en suiker te pakken en was er niet zuinig mee. Onder zijn kritische blik deed ze er nog een extra schep suiker bij. Misschien was ze toch niet het braafste kind.

‘Je moet dat niet doen,’ zei hij totaal overbodig. Ze had die gedachten allang van zijn gezicht afgelezen. ‘Alleen voldoende bewegen is niet genoeg. Je moet minder eten. Geen suiker. Geen vet. Geen koolhydraten,’ onderwees hij.

‘Leven op water,’ mompelde ze.

‘Dat is overdreven. Als je nu gewoon...’

‘Ik maak het uit, Thomas,’ onderbrak ze hem. Ze proefde de woorden in haar mond. Ze smaakten lang niet zo bitter als ze had verwacht.

Hij staarde haar aan. ‘Wat?’

‘Ik maak het uit, Thomas,’ herhaalde ze.

‘Luister eens, je bent van streek doordat...’

Ze onderbrak hem opnieuw. ‘Dat speelt geen rol. Ik erger mij aan jou en jij ergert je aan mij.’

Hij deed zijn mond open om te protesteren, maar ze legde hem het zwijgen op met een handgebaar. ‘Ik heb er geen zin meer in,’ zei ze. ‘Je geeft mij totaal geen ruimte, daagt om de haverklap onverwacht op,

bepaalt zo'n beetje mijn halve leven en probeert mij voortdurend te veranderen in iets wat ik niet ben.'

'En dat is?' vroeg hij.

'Slank.'

'Dat is voor je eigen bestwil.'

'Zeg jij. En dan heb ik het nog niet eens over die idiote ideeën waarmee je laatst aankwam. Je weet wat ik bedoel.'

'Zulke dingen zijn goed voor een relatie.'

'Je bent niet goed wijs.'

'Luister eens, Lulu.' Hij sloeg zijn gebruikelijke lerarentoon aan alsof hij de vader was die ze nooit had gekend.

'Nee. Ik luister niet.' Ze schudde haar hoofd.

'Dat is dan bijzonder dom. Denk je werkelijk dat iemand anders interesse toont in iemand als jij?'

'In iemand als ik?' Ze voelde de woede als een hittegolf in haar lichaam verspreiden. 'Eruit.' Ze schreeuwde niet, maar haar stem was scherp als een scheermes.

Hij schoot met een ruk overeind. De koffiemok viel om. Koffie verspreidde zich over de tafel. Onder de huid van zijn wangen zag ze de spanning van zijn kaken trillen.

'Zoek het maar uit,' zei hij. 'Eens zien wat er van je terechtkomt.' Hij stampte de deur uit. Weg uit haar appartement. Weg uit haar leven.

Lulu bleef zitten. Ze zocht naar spijt, wat ze niet vond. Er was alleen woede. Ze veegde de koffie op, pakte haar moorkop en at hem op. En ja... diep binnenin morde een schuldgevoel, maar haar woede was zoveel sterker. Misschien betrof haar nijd niet alleen Thomas, maar hij was in ieder geval verantwoordelijk voor een deel ervan.

Lulu deed haar werk graag, maar vandaag moest ze er niet aan denken. Het was maar goed dat ze de hele dag had vrij genomen. Ze maakte nu een stevige wandeling bij de Maas en probeerde te genieten van het uitzicht zoals ze dat meestal deed, maar het bleef vandaag bij een wat zwakke poging. Ze had inmiddels de inschrijving bij Roncalli

geregeld. Ze wist dat het de beste oplossing was, maar waarom voelde het verkeerd?

En dan Thomas. Waarom voelde ze niet meer dan de woede en frustratie die ze nu eruit probeerde te lopen? Ze waren een paar maanden samen geweest en hadden heel veel tijd met elkaar doorgebracht. Niet altijd op haar initiatief, maar toch... Moest ze nu dan geen spijt voelen? Pijn? Ze voelde van alles. Dat wist ze. Haar maag lag overhoop, in haar hoofd loste een bruistablet met veel bombarie op en de spieren in haar lichaam voelden als kabels, maar ze zat niet op de bank ijs te eten met een nat betraand gezicht. Of was dat sowieso iets wat ze alleen in films deden?

Denk je werkelijk dat iemand anders interesse heeft in iemand als jij? Dat had hij gezegd. Eigenlijk maakte dat van hem een hufter. Misschien had ze al eerder beseft dat hij precies dat was, maar het niet onder ogen willen zien. Misschien groeide ze al heel erg lang naar dit punt toe. Dat zou in ieder geval veel verklaren.

Haar relatie met Thomas was de derde mislukking in haar povere rijtje liefdesaffaires. Ze was blijkbaar geen relatiemateriaal. Misschien moest ze dat gewoon onder ogen zien. Eigenlijk had ze er ook gewoon geen zin meer in. Dat hele gedoe rondom relaties. Was ze eigenlijk wel ooit gewoon zichzelf in zo'n situatie? Nee dus. Afgelopen. Uit. Ze had het trouwens ook niet nodig. *Denk je werkelijk dat iemand anders interesse toont in iemand als jij?* Zijn woorden. Lieve help wat een onzin. Ze zag er toch prima uit? Ze had een leuk gezicht met bruine ogen waar ze trots op was en lekker dik bruin haar met, bij bepaald licht, een warme roodachtige gloed. Ze was geen maatje 36. Dat niet. Ook geen maatje 38. Maar wat dan nog? Ashley Graham was ook geen maatje breinaald, maar prachtig mooi. Het waren de normen die vaak niet deugden, niet de vrouwen. Dat wist ze wel. En toch slaagden sommige mensen erin haar onzeker te maken. Ma bijvoorbeeld. En haar ex. Mannen in het algemeen eigenlijk. Op haar collega's na.

Hoe het exact gebeurde, kon ze later niet uitleggen, maar eenmaal thuis kwam ze surfend op internet zomaar op een site van een die-

renhulporganisatie terecht. Ze werkten met in de steek gelaten en gedumpte honden en katten uit Spanje, stond op de site. En daar zag ze Luna. Een piepklein hondje, een tikje op leeftijd, zandkleur en crèmekleur, met enorme oren en grote zorgelijk glanzende ogen. Voordat ze wist wat ze deed had ze een mail gestuurd met de vraag of ze Luna kon adopteren.

Het was een impulsieve daad. Toch voelde ze niets van spijt. Luna's ogen bleven haar aankijken; zelfs toen ze die nacht probeerde te slapen. Ze hoopte dat Luna naar haar toe mocht komen. Wie had nog een man nodig als je zo'n wezentje in je armen kon sluiten?

Hoofdstuk 1

Een halfjaar later

‘Waar is Herman?’ Lulu keek naar de lege stoel aan het bureau tegenover haar. Die stoel hoorde niet leeg te zijn. Herman was altijd eerder dan zij op kantoor. Misschien omdat hij niet, zoals zij, elke morgen een fikse wandeling maakte met een kleine hond in een speciale rugzak, maar waarschijnlijk vooral omdat Herman altijd overal te vroeg was. De keren dat ze in de auto of op de hoek van de straat moesten wachten omdat ze veel te vroeg waren voor een afspraak, kon ze niet eens meer tellen. Haar gemopper daarover had nooit iets uitgehaald. Ik wil niet stressen, zei hij dan altijd. Ze had kunnen zeggen dat stress het andere uiterste was, maar had dat nooit gedaan. Want Herman was nu eenmaal zoals hij was.

Dit was trouwens ook de eerste keer sinds lang dat ze het blad van zijn bureau goed zag, inclusief krassen van de lading apparatuur die Herman altijd met zich meesleepte en strepen van de pen waar hij was uitgeschoten.

Haar hondje Luna scheen het allemaal niet uit te maken. Dat nestelde zich alvast lekker warm onder het dekentje in het mandje bij Lulu’s bureau. Op haar leeftijd waren de dagelijkse wandelingen in de winter niets anders dan noodzakelijk kwaad. Zelfs als ze een groot deel van de tocht lekker opgeborgen in de rugzak zat en slechts af en toe even eruit hoefde om haar behoefte te doen. Het bleef immers winter en zelfs als haar piepkleine, zuinig behaarde lijfje stevig was ingepakt, kon het de warmte van een mandje in een verwarmde kamer niet vervangen. Uiteindelijk had ze, nog niet eens zo heel lang geleden, haar dagen gesleten in een asiel in Andalusië en moest Nederland voor haar als een vrieskist

voelen. Maar dan wel als een vrieskist waar het leven beter was dan in een overvol asiel tussen te drukke viervoeters, waar ze zich als oudere chihuahua kruising met te korte pootjes nauwelijks kon handhaven.

Natuurlijk had Lulu het beestje meteen geadopteerd toen ze van de stichting een positief antwoord op haar mail kreeg over dat crème- en zandkleurige gevlekte hondje met oren als een vleermuis en daar was ze nu nog steeds heel erg blij mee. Het gezelschap van het hondje was zoveel prettiger dan dat van haar exen. Bovendien was het beestje een prima vervanger voor de vrienden die ze niet echt had. Ze had wel collega's met wie ze prima overweg kon en misschien was dat zelfs beter dan vrienden. Tenslotte was ze juist met hen hele dagen samen.

Herman was een van die collega's. En misschien maakte Luna het niets uit dat hij niet op zijn stoel zat, maar het maakte voor Lulu heel erg veel uit. Hij hoorde er gewoon te zijn. Vanaf dag één dat Herman op die plek had gezeten, was het bureau gebukt gegaan onder een berg papieren, boeken, dozen, onderdelen van fotoapparatuur of iets dergelijks – wat wist zij – en lege papieren bekens. Nu was er niets.

Het was precies negen uur. Herman zat gewoonlijk rond deze tijd altijd al morsend met koffie achter zijn bureau, met diepe denkrimpels in zijn voorhoofd starend naar het beeldscherm, net genoeg tijd nemend om haar haastig te groeten.

Ze kon niet zeggen dat ze Herman speciaal mocht. Of juist niet mocht. Herman was het stuk meubilair dat haar altijd volgde als er een interview moest worden afgenomen en verder vooral in zijn eigen bubbel woonde, maar ze was aan hem gewend. Hij hoorde gewoon daar te zitten; daar op die lege stoel.

'Misschien heeft hij zich verslapen?' zei Evert, die aan het bureau tegenover dat van Tara zat, waar behalve kleurige stenen en een Boeddhabeeldje nog niets was uitgesteld en waar Tara door afwezigheid schitterde, zoals altijd om exact negen uur.

Evert keek haar niet aan, toen hij dat zei. Hij keek zelden iemand aan. Zijn krullerig schouderlang haar hing half voor zijn kogelronde gezicht, alsof hij zich daarachter verschool.

‘Herman verslaapt zich nooit,’ zei Lulu. ‘Hij is niet als Tara.’

Een spiertje onder Everts oog trilde. Hij kreeg rode vlekken in zijn hals. Hij hield er niet van als iemand iets negatiefs over Tara zei, al was dit nauwelijks negatief te noemen en vooral gewoon een feit. Dat wist hij zelf ook. Dus haalde hij kort de schouders op en richtte zijn volle aandacht weer op de computer.

Lulu liep naar de secretaresse van het kleine kantoor; naar Betty. Het bureau van Betty was alles wat dat van Herman nooit was geweest. Opgeruimd met een pijnlijke precisie: pennen naast elkaar in het houdertje. Kaarsrechte stapeltjes met papieren in de bakjes, het memoblok links, de foto van Morgan Freeman rechts. Betty’s uiterlijk was trouwens net zo nauwgezet onder controle als alles in haar omgeving. Een gladgestreken broek en blouse, de lange donkere haren keurig bij elkaar gebonden in een knot en niet meer dan een vleugje, bijna onzichtbare, make-up op. Haar leeftijd van vijfenveertig klopte met haar uiterlijk, zoals je dat bij iemand als Betty kon verwachten.

Betty zette net haar computer aan en keek peinzend naar de tekst die daarop verscheen, toen Lulu naast haar kwam staan. ‘Betty, waar is Herman? Hij is toch niet ziek?’

Griep. Dat was het eerste waar ze aan dacht. Het virus raasde door het land als een op hol geslagen trein. Niet ongebruikelijk in de winter, maar daarmee niet aangenamer. Eergisteren waren haar lymfeklieren enigszins gezwollen geweest. Met de hulp van dokter Google was ze bij de ziekte van Hodgkin uitgekomen en had alle informatie daarover uitgepluisd. Zoveel symptomen die leken te kloppen... De zwelling was gisteren alweer verdwenen, maar misschien was het een voorbode van de griep? Misschien had Herman haar aangestoken? Niet dat ze ooit eerder werd geveld door een stevige griep, maar voor alles was er een eerste keer.

‘Hij komt niet meer,’ doorbrak Betty de gedachtegang die als een sneltrein door Lulu’s hoofd raasde. In Betty’s brillenglazen spiegelde de letters van het scherm. ‘Dat zei Bert tenminste. Ik weet verder ook

niet hoe het zit. Dat moet je Bert vragen. Die zal zo wel hier zijn. Te laat, zoals gewoonlijk, maar dat schijnt te mogen als je de baas bent.' Ze klonk een beetje gepikeerd. Ze vond duidelijk dat dat niet mocht, ook al was je de baas.

Betty kon haar dus verder niets vertellen, maar Lulu bleef toch bij haar bureau dralen. Voornamelijk omdat ze niet goed wist wat ze anders moest doen. Dat Herman werkelijk gewoon niet kwam, was voor haar geen optie. Dat was belachelijk.

Herman was er altijd. 'Hoe bedoel je?' vroeg ze dan ook.

Betty keek eindelijk op, naar Lulu. Ze deed Lulu altijd denken aan haar vroegere lerares Nederlands. Ze leek er niet echt op, maar ze had dezelfde uitstraling. Ze gedroeg zich ook zo. Vooral als Lulu of Tara een artikel inleverde waar foutjes in stonden. De correcties gaf ze altijd in het rood aan met dikke strepen en teksten en waarschijnlijk genoot ze daar een beetje van. Maar goed, taal was nu eenmaal Betty's ding. Zoals dat ook het ding was van Lulu's lerares destijds. Een mens zou om minder een hekel krijgen aan een vak. Maar ze dwaalde in gedachten weer af en Betty had nog geen antwoord gegeven. Alleen naar haar gekeken.

Precies op dat moment ging de deur open en kwam Bert met zijn magere lichaam verscholen in een dikke winterjas het kantoor binnen. 'Morguh,' mompelde hij. Terwijl hij zijn jas uitdeed en aan de kapstok naast de deur hing, keek hij naar Lulu. 'Heb je tijd voor een gesprekje, Lulu?'

'Waar is Herman?' vroeg ze.

'Uhm ja. Dat is precies wat ik met je moet bespreken.' Hij ontweek haar blik.

De deur vloog open en Tara viel in haar rode jas half naar binnen. 'Sorry. Ik zat thuis een beetje te mediteren en opeens... Wat is er met Herman? Waarom is hij er niet? En waarom is zijn bureau leeg? Dat is nooit leeg. Bert?' Ze trok haastig haar jas uit. Haar jurk was net zo rood als haar jas, maar dan met bloemen, en haar maillot was okergeel. Ze rook even aan haar mala armband met de sandelhouten

kralen, alsof ze daarmee het antwoord kon opsnuiven. Ze rook altijd aan dat ding. Ze duwde hem ook iedereen onder de neus met een 'ruik eens, sandel, heerlijk rustgevend'.

Tara richtte haar aandacht op Evert. 'Dat is toch raar,' zei ze. Evert was het daarmee eens. Hij was het altijd eens met Tara. Betty leek iets tegen Morgan op de foto te zeggen.

'Hij is er altijd,' murmelde Lulu. 'Betty zei dat hij niet meer kwam. Maar dat kan niet zomaar.' De stemmen van Tara, Evert, Betty en Lulu gonsden als een zwerm bijen in het kantoor. Bert maakte een kalmerend gebaar met zijn handen of iets in die richting. Met zijn schrielse gestalte maakte hij niet zoveel indruk, maar ze mochten hem en dat hielp. Na een paar minuten was het al rustig in het kleine kantoor en richtte iedereen de aandacht op hem.

'Ik kan het maar beter meteen tegen iedereen zeggen,' besloot hij. Een goede beslissing, want hij kon er toch niet meer omheen. 'Herman komt niet meer. Vrijdagavond is zijn moeder gevallen. Het is niet ernstig, maar hij is erheen gegaan en heeft besloten de mantelzorg op zich te nemen. Hij belde mij daarover op. Hij had nog veel vakantie-dagen tegoed en die heeft hij opgenomen, zodat hij niet meer terug hoeft te komen. Dat was te lastig voor hem, gezien zijn moeder in Maastricht woont en hij geen auto heeft.'

Lulu voelde hoe de paniek als een opstekende storm vanuit haar maag opstak. 'Ja, maar we hebben voor maandag een interview staan en er volgt vast nog meer. Hoe moet ik zonder fotograaf mijn werk doen?' Onwillekeurig keek ze naar Evert.

Evert schudde haastig zijn donkere krullen. 'Geen tijd. Tara en ik staan al volgeboekt.' Hij ging trouwens niet graag met iemand anders mee. Lulu wist dat. Begreep dat ook.

'Maandag hebben we sowieso een interview met het ziekenhuis over vuurwerkslachtoffers,' viel Tara hem bij. Ze leende Evert niet graag uit.

'Het gevaarlijke vuurwerk is verboden dit jaar,' bracht Betty haar in herinnering.

‘Ja, daarom knallen ze er al twee weken op los alsof ze een oorlog uitvechten,’ antwoordde Tara. ‘Vanmiddag moeten we ons waarschijnlijk vasthouden aan het bureau om de aardbeving te overleven die dat idiote geknal veroorzaakt.’ Ze rolde met haar ogen. ‘Ongelukken zullen er nog genoeg gebeuren. In het Noorden is al een jongen overleden bij een ongeluk met een of ander explosief poeder waar hij, met de aanwijzingen van een vage website een raket van wilde maken en dan is het nog niet eens middernacht. Mensen zijn gek.’

Tara had gelijk. De mensen waren gek. Niet alle mensen, maar toch een aanzienlijk deel ervan, wat Lulu betrof, en daar was haar hondje het vast mee eens. Luna wilde nauwelijks meer naar buiten en zelf verstopte ze zich in deze tijd van het jaar het liefst onder een dikke deken. Vandaag was het oudejaarsdag en ze haatte de jaarwisseling. Ze lag op zulke dagen altijd al rond tien uur in bed, dit jaar waarschijnlijk met Luna tegen zich aangedrukt, luisterend naar de harde knallen van verboden vuurwerk.

‘Je had dat niet zomaar moeten toestaan, Bert,’ bemoeide Betty zich ermee. ‘En dan niet alleen vanwege het werk wat die plotse opzegging met zich meebrengt en waar je mij mee opscheept, want dat is natuurlijk wel zo.’ Ze keek hem streng aan door haar brillenglazen. ‘Maar ook vanwege de afspraken die al staan. Je had op zijn minst van hem kunnen verlangen dat hij hier bleef totdat we een vervanger hadden. Zeker net nu.’ Ze kneep haar lippen op elkaar tot een smalle streep. Het werk waar Bert haar mee opscheept viel waarschijnlijk erg mee omdat vooral het hoofdkantoor dat soort zaken afhandelde, maar ze hield niet van dit soort veranderingen. Het veroorzaakte chaos. Ze hield eigenlijk van geen enkel soort veranderingen. En zij niet alleen. Lulu kon er ook niet zo goed tegen. Het veroorzaakte de onrust van rondvliegende flarden van vragen zonder enige logische volgorde in haar hoofd.

Bert leek te krimpen onder de strenge woorden van zijn secretaresse.

‘Maar Bert...’ begon Lulu. Ze stakte en probeerde orde op zaken te

stellen, daarboven in haar hoofd. Ze moest goede argumenten aanvoeren. Ervoor zorgen dat Herman weer op zijn plaats zat. Maar de woorden wilden niet komen.

Bert maakte van de gelegenheid gebruik. 'Zijn moeder was gevallen,' herhaalde hij. 'Natuurlijk moest hij daarnaartoe en voor haar zorgen.' Hij stond er een beetje sip bij, met afhangende schouders en een schuldige blik in zijn ogen. *Mea culpa*.

'Het was niet ernstig, zei je,' bracht Betty hem, nog steeds scherp van stem, in herinnering.

Hij kromp een beetje verder ineen, zoals hij dat ook deed als zijn ex met haar handen in haar zij voor hem stond en hem wees op de verplichtingen die hij volgens haar nog had. 'De valpartij was niet heel ernstig, nee. Maar dan nog. Misschien is die moeder wel dement of slecht ter been of zo. Hij gaat heus niet voor niets de mantelzorg op zich nemen,' meende Bert.

'Dat wéét je niet eens?' Het was duidelijk dat Betty zo'n, voor haar gevoel, ondoordachte beslissing niet begreep.

Lulu begreep het wel een beetje, maar wilde het eigenlijk niet begrijpen.

'Herman doet gewoon dat wat hij juist acht en dat is zijn goed recht.' Bert probeerde fermier te klinken dan hij zich, naar zijn houding te oordelen, voelde. 'Maar ik heb waarschijnlijk een oplossing,' zei hij. Hij strekte zijn rug bij die mededeling en stak zijn kin iets naar voren, alsof hij bijna trots was. 'Toevallig heeft een andere fotograaf hier gesolliciteerd. Het was een open sollicitatie, net op het juiste moment. Ik heb vanavond een gesprek met hem.'

'Vanavond? Op oudejaarsdag?' vroeg Betty verbijsterd.

'Ja. Vanavond al. Hij woont in Eindhoven, maar verhuist vandaag naar Roermond. Hij heeft een appartement gehuurd in Jazz City, je weet wel, die torens bij de Outlet. Hij kan waarschijnlijk maandag al beginnen, als dat nodig is.'

'Maar... Maar...' hakkelde Lulu.

Bert keek haar vragend aan.

Ik vind het niet leuk, wilde ze zeggen, maar dat klonk raar. Ook als het zo was.

‘Laat maar,’ mompelde ze. Ze haalde haar schouders erbij op, alsof ze het zelf ook niet meer wist.

‘Het komt goed,’ zei Bert. Het was niet helemaal duidelijk of hij dat vooral tegen zichzelf zei of tegen zijn personeel. Hij wachtte niet op een reactie maar vluchtte naar zijn kantoor, dat werd gevormd door kasten met planten erop in plaats van wanden en een deur. Het budget dat de grote baas van *Ons Limburg* uitgifte voor de bijlage die zij verzorgden had zijn beperkingen.

Tara plofte op haar stoel bij haar bureau neer en pakte haar spulletjes uit: bakjes met groente, crackers, granenkoffie, een set poppetjes en een kleurig doekje.

Lulu ging ook weer zitten. Wat moest ze anders? Ze staaarde naar het lege bureau tegenover haar. Straks zou daar iemand anders zitten. Iemand die ze niet kende. Een fotograaf, had Bert gezegd. Een man dus. Ze had genoeg van mannen.

Ze wilde kwaad zijn op Herman omdat hij haar zomaar in de steek had gelaten, maar zelfs dat lukte niet zo goed. Ze probeerde zichzelf moed in te spreken. Misschien is het een verbetering, dacht ze. Ze verwierp die gedachte weer meteen, want hoe zou dat er dan uit moeten zien?

Herman was... nou ja, Herman, maar hij had zijn werk altijd goed genoeg gedaan, afstand bewaard en ze was aan hem gewend.

‘Hoe zal die nieuwe eruitzien? Wat zal het voor iemand zijn? Zal hij goed zijn in zijn werk?’ Tara’s tong kwam nu los. Ze wendde zich tot Lulu. ‘Misschien is het wel leuk voor je. Iemand anders met wie je kunt werken; met wie je op pad kunt gaan. Ik bedoel... Herman deed dat ook, maar ja... Herman was... vreemd. Een beetje stug,’ zei ze nadenkend. ‘Misschien is die nieuwe anders.’ Ze richtte haar aandacht weer op Evert. ‘Misschien moet ik een paar stenen op zijn bureau neerleggen? Chalcedon bijvoorbeeld. Voor een goede communicatie. Dat is wel belangrijk, denk ik. Of chrysopraas. Zodat hij zich vertrouwd en

veilig voelt in zijn nieuwe omgeving. Of rookkwarts. Voor scherpe inzichten. Misschien moet ik het er eens met Elsa over hebben. Je weet wel, mijn vriendin?’

Evert knikte alleen maar. Met blosjes op zijn wangen volgde hij geïnteresseerd haar monoloog en keek haar aan op een manier waarop Lulu alleen naar Luna kon kijken. Ooit had ze gehoopt dat ze op die manier naar een toekomstige ex kon kijken, maar zover was het nooit gekomen. Soms neigde Evert even tot het bijten op zijn nagels, maar bedacht zich steeds op het laatste moment als hij zo naar Tara zat te kijken.

‘Kristallen werken niet,’ meende Betty, zonder op te kijken van haar scherm.

‘Dat weet je niet,’ reageerde Tara.

Betty wierp haar alleen een korte blik toe, keek even naar de foto van Morgan alsof ze zijn mening wilde horen en schikte de papieren uit het dossier dat ze net had gepakt tot een net stapeltje. ‘Het is gewoon zo,’ mompelde ze.

Lulu staaarde naar haar computer en had het opeens een beetje koud. Toch was het aangenaam op kantoor met de knusse warmte van de brandende radiatoren. Zelfs buiten was het niet echt koud voor de tijd van het jaar; ergens rond de elf graden. Maar ze vond het evengoed een beetje kil. Misschien kregen ze storm en regen, heel veel regen, in het weekend en was haar gevoel een voorbode. Dat zou prima zijn. Dan zou er misschien minder vuurwerk worden afgestoken. En wie weet zou die nieuwe maandag helemaal niet komen. Dat was nog beter. Hoewel dat eigenlijk ook niet handig was, omdat ze een fotograaf nodig had voor die schrijfster uit Roermond die als locatie altijd een historisch Roermond had. Ze wist eigenlijk niet wat ze wilde.

Ze richtte haar aandacht weer op de computer en haalde dat artikel op over de migrant die ooit begon met het schoonmaken van toiletten en nu een goedlopend hotel bezat. Het was een mooi verhaal over succes. Hoe zou dat voelen? Succes? Het gegeven was spannend genoeg, maar die man had verbijsterend nuchter zijn verhaal gedaan alsof het

een samenloop van omstandigheden was geweest wat hem daar had gebracht waar hij nu was en dat hij toevallig geluk had gehad. Misschien was dat ook wel zo geweest, maar ze geloofde dat er meer moest zijn. Dat de man meer kwaliteiten had dan hij liet blijken. Ze vroeg zich af of hij zich zou redden in moeilijke tijden als het eenvoudigweg een kwestie van geluk was geweest, maar nee... er was vast meer. Hij had haar alleen erg weinig gegeven.

Als ze toch eens iets boeiends kon schrijven... Iets waarvoor ze moesten graven, heel diep graven. Ze was daar goed in. Ze groef regelmatig informatie op over allerlei ziektes. In geval van ma's dementie was dat nuttig geweest. Bij haar eigen potentiële ziektes wat minder. Maar dat was natuurlijk niet het enige waar ze informatie over zocht. Ze had meer interesses dan tijd, maar het zou geweldig zijn als ze eens iets kon schrijven waar ze de diepte voor in moest duiken. Gebeurtenissen in iemands leven uitpluizen of zoiets. Maar ze waren niet meer dan de brave bijlage van een groot blad dat alleen tamme verhalen vertelde van mensen die hun verhaal wilden doen op hun eigen voorwaarden, of verenigingen en stichtingen aan het woord liet die vertelden over evenementen in Midden-Limburg.

Geen spannende journalistiek, dus. Dat zou ze ook niet willen. Tenminste niet het soort journalistiek waarbij je jezelf moest opdringen of naar ongelukken moest racen. Of nog erger: waarvoor je naar een land moest gaan waar het gevaarlijk was. Dat was niets voor haar. Maar een keer lekker ergens in graven en de onderste steen boven halen... Ja, dat zou echt leuk zijn.

Ze ging verder met het artikel, maar wist nu al dat ze straks, bij het inleveren, op de nodige kritiek van Betty kon rekenen vanwege allerlei foutjes omdat ze zich eenvoudigweg niet kon concentreren en dat was Hermans schuld.

Het was bijna lunchtijd toen Lulu, vechtend met wat papier op haar bureau, werd gebeld door Wim, de buurman van ma. Wim belde niet zomaar. Nooit. Maar hij belde steeds vaker en dat was nooit goed

nieuws. ‘Je moeder is vreselijk van streek en ik krijg haar niet gekalmeerd,’ viel Wim meteen met de deur in huis. ‘Ze huilt en raaskalt over de Vloedgraaf.’ Hij laste een kleine pauze in. ‘Zegt de naam Melanie je iets?’ vroeg hij toen. ‘Daar heeft ze het steeds over, zie je.’

Lulu’s lichaam verstarde. Dat zou niet moeten gebeuren. Uiteindelijk was dit, zeker in de huidige situatie, niet zo verbazend. Melanie woonde immers in haar moeders hoofd en in haar hart. Zelfs als ma er zelden over praatte wist Lulu dat maar al te goed. Nu al die drempels in ma’s hoofd afbrokkelden en het verleden steeds vaker aanklopte, was het logisch dat de naam van haar zusje naar buiten kwam. Toch stelde ze die onnozele vraag. ‘Ze heeft het steeds over Melanie?’

‘Is dat iemand van vroeger of zo?’ vroeg Wim.

Lulu zweeg. Melanie... Haar gedachte ging naar de foto op het dressoir bij ma. Naar het kind dat erop stond, toen negen of tien jaar. Naar het meisje dat haar zusje was, dat ze alleen kende van die ene foto.

‘Lulu?’

Lulu haalde diep adem. *Niet zeuren nu.* ‘Eh ja. Ik kom eraan.’

Ze verbrak de verbinding voordat Wim meer vragen kon stellen en liep met grote passen naar de achter de kasten verscholen Bert.

‘Ik moet gaan,’ zei ze eenvoudigweg tegen hem.

Bert keek haar vragend aan.

‘Het is weer mis met ma.’

‘Ah.’

Ze wachtte niet op een reactie, maar draaide zich om en liep weg. Ze wist dat Bert niets zou doen om haar te stoppen.

‘Je gaat al?’ vroeg Betty. Haar ontging niets.

‘Het is weer mis met ma,’ herhaalde ze een beetje overbodig. Betty had het vast gehoord. Kasten en planten zorgden nauwelijks voor discretie.

‘Maar ik moet dat artikel over die migrant nog met je doornemen,’ bracht Betty haar in herinnering. ‘Er zaten twee rare zinnen in en...’

‘Maak er maar wat van,’ onderbrak Lulu haar.

‘Maar het is jouw artikel,’ protesteerde Betty.

Lulu bleef staan en draaide zich naar Betty om. ‘Er is hier op kantoor niemand beter in taal dan jij en ik moet echt naar ma toe. Dat begrijp je toch wel?’

Heel even leek het alsof Betty er iets tegenin wilde brengen, maar toen werd haar gezichtsuitdrukking mild. Ze knikte. ‘Ze staat bij een verpleeghuis ingeschreven, toch?’

‘Ja. Bij Roncalli. Maar ik weet niet wanneer ze er terecht kan.’

‘Altijd die wachttijden,’ verzuchtte Betty. ‘Ik moet er niet aan denken dat mijn ouders...’ Ze schudde haar hoofd. ‘Nou ja, ze hebben elkaar.’

Het klonk een beetje vragend. Hoopvol. Alsof ze niet wilde denken aan het moment dat dat niet meer zo was. Erg praktisch zou dat niet zijn; als een van hen wegviel en de achterblijver hulp nodig had. Betty’s ouders woonden in Harderwijk, maar waarschijnlijk was dat niet de enige reden waarom het voor Betty moeilijk zou zijn om voor een van hen te zorgen. Ze bezocht haar ouders eens per maand, stevast het eerste weekend, van vrijdagavond tot zondagmiddag, en je zag altijd die maandag aan haar gezicht dat meer dan die maandelijkse bezoeken geen optie was. Je hoorde het dan ook aan haar stem en merkte het aan haar gedrag. Het was een verplichting; dat bezoek aan twee mensen die elkaar niet speciaal mochten maar een scheiding onacceptabel vonden. Veel meer dan dat wist Lulu niet over de ouders van Betty, maar het was genoeg om te begrijpen dat Betty liever in haar zolderappartement in dit Singelpand was, samen met haar kat, en de documentaires van Morgan Freeman voor de zoveelste keer bekeek, dan in Harderwijk. Soms, zoals nu, had ze bijna medelijden met Betty; dan vermoedde ze dat Betty erg eenzaam was. Maar zo’n levendig sociaal leven had ze zelf eigenlijk ook niet. Nader beschouwd was zij als Betty. Alleen had zij geen kat maar een hondje, en geen Morgan Freeman om bij te zwijmelen. Maar alleen was niet hetzelfde als eenzaam. Al helemaal niet als je een huisdier had. Huisdieren waren loyaal en betrouwbaar, in tegenstelling tot mensen. Het was goed zoals het was, besloot ze, en dat was voor Betty vast ook zo.

‘Kom Luna,’ zei Lulu tegen haar hondje. Ze pakte het beestje, nau-

welijks groter dan een half voltooide kat, op en droeg het hondje het kantoor uit, de trap op, naar het appartement op de eerste verdieping waar ze met Luna woonde.

Dat ze dit appartement had betrokken toen ze daarvoor de kans kreeg, was de beste beslissing ooit. Vooral op dit soort dagen, als Roermond met momenten een oorlogszone leek, was het heerlijk niet per se naar buiten te hoeven. Luna deed haar behoefte op een uit de kluiten gewassen kattenbak als ze niet naar buiten kon of wilde. En Luna wilde beslist niet naar buiten als het knalde of regende. Of als het donker was. Luna hield ook niet van donker.

Lulu's appartement was eenvoudig, ingericht door Ikea, maar had een eigen karakter door de klassieke deuren, ramen en plafonds uit het vooroorlogse tijdperk waarin het was gebouwd. Alle appartementen in dit pand droegen die sfeer van historie bij zich. Zelfs dat op de zolderverdieping, waar Betty met haar kat woonde.

Klassiek dus, maar praktisch ingericht. Met de kapstok bij de deur. Lulu greep haar jas in de gang, stopte Luna in de Dogbag zoals de rugzak heette en haastte zich met haar de trap af.

De auto nemen was niet handig omdat het maar een wandeling was van tien minuten naar ma en je de auto vaak nergens kwijt kon. Maar in de rugzak kon ze het onwillige hondje toch meenemen zodat het niet alleen achterbleef terwijl de jeugd er buiten op los knalde.

Ze hoorde de paniekerige stem van haar moeder al voordat ze met haar eigen sleutel de deur van het appartement opende. 'Je moet haar vinden,' riep ze. 'Het kan toch niet waar zijn? Dat wat ze schrijven?' Haar stem was schel en hoog, zoals die klonk als de stress hoogtij vierde. Een jaar geleden had Lulu dat niet eens geweten. Toen had ze nooit enige paniek bij ma opgemerkt. Maar toen waren de eerste tekenen van rafels in haar hoofd ontstaan en was alles, sluipend als een dief in de nacht, veranderd. Of bijna alles.

Wims kalmerende gebrom hoorde ze ook, maar het leek weinig uit te halen.

Haastig liep ze naar de woonkamer, waar ma op en neer liep terwijl ze haar onvermijdelijke sjaaltje, vandaag roze, dat redelijk vloekte bij haar oranje vest, in haar handen vermorzelde. Onrustig beende ze op en neer in de woonkamer. De grijze krulletjes wipten onrustig met iedere beweging mee en haar ronde gezicht was vlekkerig.

Wim, een soort Lambik, maar dan helemaal kaal, keek Lulu aan en trok zijn schouders op. Hij wist duidelijk ook niet meer wat hij met de situatie, of met ma, aanmoest. En dat was bijzonder.

Ma keek Lulu nu ook aan. ‘Wie ben je? Waar is Melanie?’ vroeg ze.

Lulu liep naar haar moeder toe, legde haar arm om de vrouw heen en begeleidde haar voorzichtig naar de sofa. ‘Ik ben Lulu, ma. Louise.’ ‘Lulu?’ Ma keek haar een paar tellen aan. ‘Waar is Melanie?’

‘Ga nu maar zitten.’

‘Je vader moet haar gaan zoeken. Zeg dat hij dat moet doen.’ Ma leek in ieder geval weer te weten wie zij was, maar haar tijdsframe klopte niet meer.

‘Papa leeft niet meer, ma,’ zei Lulu.

‘Jawel. Hij moet Melanie halen. Ze schrijven dat ze... Maar nee, dat kan niet. Niet Melanie.’ Ze rilde.

‘Ma, kom. We gaan even zitten.’ Het was moeilijk om de onrust niet over te laten vloeien en ze dwong zichzelf met rustige, zachte stem te praten. Zelfs als ze liever zou gillen of heel hard weg zou willen rennen.

Ze moest straks controleren of ma de medicijnen wel had genomen. De thuiszorg deed dat normaal gesproken ook, maar door personeelstekort werden de vaste mensen vaak vervangen door tijdelijke krachten met minder kennis in huis. Misschien hadden ze minder goed opgelet of te veel haast gehad. Ook dat was tegenwoordig meer regel dan uitzondering.

‘Maar je vader moet Melanie zoeken. Hij moet...’ Haar moeder brak zichzelf af. Haar gezicht kreeg een verwonderde uitdrukking. Alsof ze opeens niet meer wist wat ze hier deed.

‘We regelen het allemaal, ma. Ga nu maar lekker zitten. Zo ja.’ Lulu manoeuvreerde haar op de bank.

‘Ze schrijven dat ze in de Vloedgraaf ligt. Maar dat kan niet.’ Ma schudde heftig haar hoofd.

‘Nee. Dat kan niet,’ gaf Lulu toe. Ze had geen idee waar ma over praatte, maar dit was niet het moment om daarnaar te vragen. Die momenten waren er trouwens nooit.

‘De Geleenbeek,’ zei ma. Opnieuw met die verwondering in haar blik.

‘Wat is er met de Geleenbeek?’ vroeg Lulu.

‘Of was het toch de Vloedgraaf?’ Ma schudde weer heftig haar hoofd.

‘Wat is daarmee?’ vroeg Lulu.

‘Niets.’ Ma keek verward om zich heen. ‘Wat doe je hier, Lulu?’ Ze wilde weer opstaan, maar Lulu hield haar tegen. Ze voelde de spanning in haar moeders lichaam trillen. Lulu streelde haar arm en haar rug. Een aanraking die vooral de laatste tijd minder vreemd voelde. Alsof de afstand tussen hen kleiner werd door ma’s ziekte. Een illusie. Dat wist ze.

Lulu keek naar Wim. ‘Op het bovenste schap van het rechter keukenkastje staat diazepam. Kun je een tabletje en wat water pakken?’

Ma wilde weer opstaan. ‘Het kan niet. Niet Melanie. Ze is... Ze is alles.’ Ma schudde haar hoofd en begon weer te huilen.

Ze is alles. Woorden die als een mes door Lulu’s huid drongen. Vergeet het, dacht ze. Vergeet het. Maar hoe kon ze dat doen? Het kleefde aan haar als een hertenluisvlieg wiens haakvormige pootjes in de huid waren gegraven waardoor je hem niet meer weg kon vegen. Je raakte het niet kwijt; dat ogenschijnlijk onschuldige beestje dat zulke lelijke abcessen kon veroorzaken. Ma’s woorden waren precies zoals dat beestje.

Wim kwam met de pil en het water naar haar toe. Hij gaf het haar.

‘Ma, neem een pilletje. En wat water,’ zei Lulu.

Ma sloeg bijna het water uit haar handen. ‘Je moet je vader waar-
schuwen. Hij moet Melanie halen. Het kan niet waar zijn!’

‘Dat doe ik zo meteen, ma. Neem eerst je medicijn,’ hield Lulu aan.

De kou sloop weer een beetje in haar eigen stem. Ze haatte het als dat gebeurde. Ma was ziek. Haar eigen gevoelens deden er niet toe. Ze wist het pilletje bij haar moeder naar binnen te wringen en haar zover te krijgen dat ze al morsend wat water dronk.

‘Ik zet wel wat koffie voor ons,’ mompelde Wim. Hij verdween weer richting keuken.

Hij moest iets doen. Lulu wist dat. Stilzitten, zeker in zo’n situatie, was voor hem geen optie. Zelf bleef ze bij haar moeder zitten. Een paar keer probeerde haar moeder op te staan, maar uiteindelijk deed het medicijn zijn werk en zag Lulu ma ontspannen.

‘Ga maar liggen, ma,’ zei ze. Ze hielp haar moeder daarbij en legde de plaid over haar heen. Haar moeder huilde nu zachtjes. Ze prevelde een paar keer ‘Melanie’ en viel uiteindelijk in slaap.

Luna had zich nergens iets van aangetrokken en zich genesteld op de gebloemde oorfauteuil. Wim schoof een versleten rode fauteuil dichterbij en zette twee koffiekopjes op de notenhouten tafel met zijn sierlijke poten. De altijd goed gevulde koekjestrommel vergat hij uiteraard niet.

‘Dank je,’ zei Lulu. Ze trok nu eindelijk haar jas uit. ‘En dan bedoel ik niet alleen voor de koffie.’

‘Ach, het is bepaald niet zo dat ik een druk leven heb,’ zei hij.

‘Maar dan nog. Hoorde je haar in je eigen appartement?’

‘Nee. Zo gehorig is het hier niet. Ik was hier voor ons gebruikelijke kopje koffie. Ze zat de krant te lezen en mopperde erop los, zoals gewoonlijk.’

‘Zoals gewoonlijk, ja.’

‘Nu weet ik best dat ze die momenten heeft.’

‘Helaas steeds vaker,’ beaamde Lulu.

‘Helaas ja. Maar dit keer kwam het nogal onverwacht. Die paniek, dus. Door iets wat ze las, volgens mij.’

Lulu keek hem vragend aan.

‘Vanwege die vrouw in de Vloedgraaf, denk ik. Niet dat er in de krant ene Melanie bij werd genoemd, maar ze schreven over die vrouw.’

‘Wat bedoel je?’ vroeg Lulu.

Wim stond op, liep naar de keuken en kwam terug met *De Limburger*.

Hij wees dat ene artikel aan.

In een beek bij Sittard hebben twee wandelaars vrijdagmiddag een lichaam gevonden. Het stoffelijk overschot lag in de Vloedgraaf, die loopt van de noordkant van Sittard in de richting van Nieuwstadt.

De politie is terughoudend met informatie. Over de identiteit van de dode is niets bekendgemaakt. Ook niet of het een man of een vrouw is. Langs de Vloedgraaf loopt een graspad, dat in deze tijd van het jaar weinig wordt gebruikt.

De politie is enkele uren bezig geweest met het onderzoek. Een deel van de Millenerweg werd daardoor afgezet. De melding kwam rond 13:30 uur binnen. Het stoffelijk overschot werd rond 16:00 uur weggebracht.

Lulu las het artikel twee keer. Ze begreep het niet. Het artikel natuurlijk wel, maar het verband met haar moeders reactie was haar totaal niet duidelijk. Natuurlijk, ze wist dat ze in Nieuwstadt hadden gewoond. Ze had daar geen persoonlijke herinneringen aan omdat ze nog een baby was toen ze naar Roermond verhuisden, maar soms kwam ze er nog met ma. Dan gingen ze naar het kerkhof waar pa en Melanie waren begraven. Een doodenkele keer liepen ze ’t Sjpatorhutje binnen om iets te drinken, maar meer dan dat kende ze niet van Nieuwstadt.

Ze begreep absoluut niet waarom ma zo van streek was geraakt bij het lezen van dat artikel en wat Melanie ermee te maken had. Ze keek naar de andere berichten op die pagina. Er was niets, helemaal niets, dat de reactie van haar moeder kon verklaren.

Wim roerde in zijn koffiekopje. Ze hoorde de aarzeling in de ma-

nier waarop hij dat deed. Bijna alsof het lepelkje een hindernisbaan moest overwinnen.

Ze voelde zijn blik op haar, maar ze deed alsof ze het niet merkte. Iets wat best laf was. Toch stelde hij juist die ene vraag. ‘Wie is Melanie?’

Lulu deed suiker en melk in haar kopje. Roerde. Soms hoopte ze stiekem dat Melanie naar de achtergrond verdween totdat ze niet meer was dan een schim in de mist van herinneringen, maar dat was nooit gebeurd. Zelfs als ma vrijwel nooit over haar sprak, was Melanie altijd duidelijk aanwezig in het leven van haar moeder en daarmee ook in dat van haar. ‘Melanie was mijn zus.’ Ze klonk vreemd hees. Ze voelde dat wat ze niet mocht voelen.

‘Je zus?’ reageerde Wim verbijsterd. ‘Maar ik dacht dat jij enig kind was?’

‘Ik ben nooit enig kind geweest,’ zei ze. Integendeel, dacht ze.

‘Je moeder heeft nooit iets over Melanie gezegd.’

Nee. Ma praatte nauwelijks over Melanie. Ze noemde het meisje al helemaal niet tegenover anderen. Zelfs niet tegenover Wim, begreep Lulu nu, maar Melanie was altijd al een deel van ma geweest. Ze had het alleenrecht op ma’s hoofd en hart. Het was alsof ma juist dat wilde koesteren. Alsof ze Melanie alleen voor zichzelf wilde houden.

‘Ik neem aan dat je zus niet meer leeft?’ Wims blik was nog steeds op haar gericht.

Lulu schudde haar hoofd. ‘Ze stierf lang geleden. Ik geloof dat ik toen nog niet was geboren. Of misschien ook wel. Precies weet ik het niet. Ma praat nauwelijks over mijn zus en nog veel minder over haar dood.’

‘En jij bent...?’ Hij keek haar vragend aan. ‘Hoe oud ook alweer?’
‘Achtendertig.’

Lulu stond op, liep naar het dressoir en pakte het lijstje met de vergeelde foto van het perfecte kind in een zonnig jurkje.

Ze liet het Wim zien. ‘Melanie,’ zei ze.

‘Is dat Melanie?’ Wim wreef over zijn kale hoofd. ‘Ik vroeg haar een keer of jij het was, op die foto. Toen schudde ze haar hoofd. Ze

leek het nogal absurd te vinden dat ik dat dacht.'

'Dat verbaast mij niet. Ik lijk totaal niet op Melanie,' zei Lulu. 'Kijk naar mij.' Ze wees met een handgebaar naar zichzelf. 'Ik ben nauwelijks het fragiele elfje van de foto.'

Wim haalde zijn schouders op. 'Ik was vroeger mager als een spin.' Hij klopte op zijn noemenswaardige buik. 'En kijk nu eens.'

'Ik was nooit mager,' zei Lulu. 'En ik was nooit zo mooi.'

'Je bent vrouwelijk. Vrouwelijk zijn is goed. En je hebt een heel leuk gezicht met prachtige ogen.' Hij knikte alsof hij zichzelf gelijk gaf. 'Je bent mooi.'

Lulu glimlachte onhandig.

'Lief gezegd, maar Melanie was fragiel als een elf. Ik ben, zoals ze dat noemen, volumineus.'

'Je bent vrouwelijk, zoals ik al zei.'

'Niet iedereen deelt die mening.'

'Moeten zij weten. Maar Melanie was dus nog een kind toen ze stierf?' vroeg Wim toen.

Lulu knikte en ging weer op de sofa bij de benen van ma zitten. Ze keek naar haar.

Ma zag er ontspannen uit, zoals ze daar lag. Tevreden. Lulu wilde dat ze haar vaker zo had gezien.

'Verdronk ze?' vroeg Wim.

'Hè?'

'Omdat je moeder riep dat ze zeiden dat ze in de Vloedgraaf lag, maar dat het niet zo kon zijn en omdat dat artikel over die vrouw in de Vloedgraaf blijkbaar een trigger voor haar was. Daarom vroeg ik mij dat af. Dan zou ik het begrijpen. Ik neem tenminste aan dat een trauma uit het verleden zo werkt.'

Lulu pakte het lepeltje op en rommelde er een beetje mee. 'Ik weet alleen dat Melanie een ongeluk kreeg. Ma heeft nooit gezegd wat voor ongeluk. Ik ging ervan uit dat het een verkeersongeval of zoiets was.' Ze trok haar schouders op. Ze keek Wim niet recht aan.

'Heeft ze het daar nooit over gehad?' vroeg Wim.

‘Nee, niet over haar dood. Ze praatte sowieso bijna nooit over mijn zusje. Ze noemde alleen dat Melanie alles was wat iemand in een dochter kon wensen of iets in die richting, maar wat haar dood betrof was ze zwijgzaam. Een ongeluk. Zo heeft ze het wel ooit genoemd. Maar niet meer dan dat. Ik weet niet eens meer wanneer ze dat zei. Alleen maar dat het alles was wat ze erover losliet.’ Misschien was Melanie voor haar moeder nooit dood geweest. Misschien was Melanie daarom altijd onzichtbaar aanwezig geweest en had zij slechts in de schaduw kunnen staan. Het opschrift op Melanies grafsteen zei eigenlijk wel voldoende, bedacht Lulu.

‘Toch vreemd...’ Wim sopte een koekje in zijn koffie, sabbelde het week geworden deel weg en nam, in gedachten verzonken, een paar slokken koffie.

‘Een beetje wel, ja,’ gaf Melanie toe. Ze probeerde niet te letten op de manier waarop Wim opnieuw zijn koekje in de koffie sopte, slap liet worden en het opslurpte. Ze dronk haar eigen koffie met zuinige slokjes.

‘Maar het gebeurde in Nieuwstadt, nietwaar?’ zei Wim. ‘Dat ongeluk dus. Gezien jullie daar ooit woonden.’

‘Dat neem ik aan. Melanie en pa zijn daar in ieder geval begraven. We gaan af en toe naar het kerkhof in Nieuwstadt, waar ze begraven zijn. Toen ik jong was, deden we dat vaak, maar het is in de loop van de jaren minder geworden. Nu ik erover nadenk, het is volgens mij al een jaar geleden dat we er waren.’ Ze frunnikte aan de broche van de bij op haar trui. Ze droeg het ding overal op. Voor zover ze wist was het ooit een gift van pa aan ma geweest, maar had ma het nooit gedragen. Ma hield niet van broches. Alleen van sjaaltjes. Waarschijnlijk had ze hem daarom aan Lulu gegeven. En zij droeg hem omdat ze er een sentimentele waarde aan hechtte die nergens op sloeg. Ze had haar vader immers nooit gekend.

‘Je vader stierf dus jong,’ concludeerde Wim. ‘Was hij ziek?’

‘Hij kreeg een hartstilstand. Een gebroken hart door de dood van Melanie, zei ma ooit.’

‘Meteen nadat Melanie stierf?’

Lulu haalde haar schouders op.

‘Je hebt de grafstenen gezien,’ meende Wim. ‘Dan moet je dat toch weten?’

‘Melanies grafsteen heeft geen datum. Slechts het opschrift: *Melanie, de geboorte is niet het begin, de dood is niet het einde.*’

‘Apart. Maar mooi,’ vond Wim.

Lulu gaf daar maar geen antwoord op.

‘Maar wel een beetje vreemd, zo zonder datums,’ ging Wim verder. ‘Die staan normaal gesproken op iedere steen, maar ik neem aan dat het niet verplicht is.’

‘Waarschijnlijk niet, nee.’

‘Maar ze had dus een ongeluk?’

‘Dat zei ma.’

‘Maar ze noemde nooit wat voor ongeluk?’

Lulu schudde haar hoofd.

‘Dat betekent dus dat ze inderdaad verdronken kan zijn,’ zei Wim weer. ‘In de Vloedgraaf. Of in de Geleenbeek. Die noemde ze ook.’

‘Ze had een ongeluk. Dat is alles wat ik weet.’ *En wilde ze werkelijk meer weten?*

Wim zette het lijstje met de foto op tafel. ‘Het was een mooi meisje,’ zei hij.

‘Ze was perfect,’ zei Lulu. Woorden die een beetje bitter smaakten.

‘Niemand is perfect,’ meende Wim.

Je vergist je, dacht Lulu. Ze dronk haar koffie en liet haar blik door de woonkamer glijden, over de inrichting van vroeger. Over de notenhouten tafel en salontafel met krullen, de versleten fauteuils, de Perzische tapijten, het Perzisch kleed op de eettafel, de ouderwetse lampen en de vele schilderijtjes en snuisterijtjes. De tijd was voor ma stil blijven staan toen ze Melanie verloor en zij, Lulu, had daar geen verandering in gebracht.

‘Hoe gaat het op je werk?’ vroeg Wim opeens.

Had hij dat stukje pijn bij haar opgemerkt?

‘Goed,’ zei ze bijna opgelucht. Totdat ze bedacht dat Herman niet meer kwam. Dat er een nieuwe fotograaf en vaste collega voor haar in de wachtrij stond. De opluchting glipte als een geoliede aal tussen haar handen door.

‘Fijn. Dat is fijn.’ Hij aarzelde. Hij roerde nog maar eens in de koffie en nam een nieuw koekje dat hij ook weer in de koffie sopte. ‘Je moeder gaat achteruit,’ zei hij toen toch. ‘De heldere momenten worden minder en ze raakt steeds gemakkelijker van streek. Ze verandert.’ Hij sabbelde aan zijn koekje. ‘Nog niet eens zo lang geleden zou ze slechts haar wenkbrauwen hebben opgetrokken als hiernaast een bom was ontploft. Nu raakt ze enorm snel van streek. Als ze met vuurwerk knallen, kruipt ze soms weg met haar handen tegen haar oren gedrukt. En nu dit.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Al is ze dat straks waarschijnlijk weer vergeten. Drempels vallen weg en haar geheugen verdwijnt met momenten in de mist.’ Hij nam nog maar een koekje. ‘En grillig is die rotziekte ook nog. Het springt van de hak op de tak. Ik begrijp er niets van.’

‘Wie wel?’ mompelde Lulu.

‘Het is niet best.’

‘Ik weet het. Ik heb onlangs weer met Roncalli gebeld. Ze staat nu vooraan op de wachtlijst, maar het is natuurlijk niet te voorspellen wanneer er een plaats vrijkomt.’

‘Nee. Ik neem aan van niet.’ Hij nam nog een slok koffie. ‘En toch ga ik haar missen, als ze vertrekt.’

Het was een vreemd idee dat iemand ma werkelijk zou missen. Ma had nooit iets met andere mensen gehad, al was Wim toch een uitzondering. Zelfs als ze dat nooit had laten merken. Het was alsof Wim als enige door dat pantser van ma doordrong en iets zag wat niemand anders zag. Zelfs zij niet. Ze wist niet of ze Wim een vriend van ma kon noemen, maar hij was de stabiele factor in haar leven sinds hij naast haar woonde en haar die ene keer had geholpen toen ze was gevallen. Misschien was het daarbij gebleven als Wim Wim niet was geweest, maar dat was hij wel. Hij was haar blijven bezoeken,

ondanks haar gemopper. Ondanks het feit dat ze vaak genoeg had gezegd dat hij niet om de haverklap op de koffie hoefde te komen. En zij had dagelijks koffie voor hem gezet, knorrend en wel, en ervoor gezorgd dat er altijd koekjes in huis waren. Want Wim hield nu eenmaal van koekjes.

‘Ma zal jou ook missen.’ Lulu was daar zeker van. Ma zou Wim missen en misschien alleen maar Wim. Zelfs als ook zij tegenwoordig dagelijks hier naar binnen liep.

Lulu haalde haar gsm uit de zak van haar jas, die nog over de leuning van de bank hing. ‘Ik moet even naar mijn werk bellen.’

‘Je hoeft niet hier te blijven,’ zei Wim. ‘Dat doe ik wel.’

‘Dat hoeft niet, Wim. Je hebt vast genoeg te doen.’

‘Ik heb vanmiddag niets te doen, terwijl jij je werk hebt,’ bracht Wim ertegen in. ‘Dus ga gewoon werken en dan blijf ik bij haar totdat ze wakker wordt. Ik denk dat ze dan wel weer rustig is. Dat is meestal zo. Bovendien komt zo meteen de thuiszorg. Als het nodig is, kunnen ze de medicatie in overleg met de huisarts aanpassen.’

Lulu aarzelde nog, maar knikte toen toch. Het vooruitzicht om vanmiddag en vanavond hier, bij ma, te zijn, was meer dan ze op dit moment verdroeg. Vanavond zou ze ma zeker weer bezoeken en wellicht was ma dan weer zichzelf. Voor zover mogelijk, dan. Dat maakte een bezoek niet gemakkelijker – een bezoek aan ma was dat nooit – maar hanteerbaar. Toch voelde ze zich schuldig toen ze met Luna veilig in de rugzak weer naar de Singel liep. Hoorde ze als dochter geen mantelzorger te zijn? Alles op te geven en er gewoon voor haar moeder te zijn?

Tijdens het keukentafelgesprek met de gemeente, toen duidelijk werd dat de dementie een steeds grotere plaats in zou nemen in het leven van haar moeder, had ma opnieuw aangegeven dat ze niet wilde dat Lulu haar mantelzorger werd. Precies zoals ze dat eerder rechtstreeks tegen haar had gezegd. Lulu was erbij aanwezig geweest ondanks ma’s mening dat dat beslist niet nodig was en had dat best pijnlijk gevonden. Dat was natuurlijk belachelijk, want mantelzorger

van haar moeder worden was misschien wel het laatste wat ze zelf zou willen. Dus was dat nare gevoel dat haar daarbij was overvallen echt idioot geweest. Het schuldgevoel dat nu als een zak cement op haar schouders lag, was net zo idioot. Maar het was er evengoed.

Vanavond. Vanavond zou ze naar ma gaan. Daar zitten. Genegeerd worden of luisteren naar alles wat er volgens ma niet goed was. Ze zou voor haar zorgen voor zover ma voor zich liet zorgen. Gelukkig had ma zelf na de diagnose al ter sprake gebracht dat ze naar het verpleeghuis wilde en ook daarna niet geprotesteerd tegen de inschrijving en intake bij Roncalli. Integendeel. ‘Laat me daarheen gaan,’ had ze gezegd. ‘Dan ga ik ook snel genoeg dood.’ Want dat was wat ze werkelijk wilde. Doodgaan. Naar haar man en naar Melanie gaan. Ze had dat meer dan eens genoemd. Dat Lulu nog hier was, speelde blijkbaar geen rol. Lulu wist dat en toch deed het pijn.

Veel te dichtbij schoot iemand vuurwerk af. Of iets anders wat vooral keihard knalde. Een moment verstijfde ze en voelde ze hoe Luna in de rugzak schrok en rilde. Daarna zette ze stevig de pas erin en haastte zich terug naar de Singel.

Eenmaal terug op kantoor kalmeerde Luna pas na een uitgebreide knuffelsessie en nestelde het hondje zich weer op haar kussen. Hier voelde ze zich veilig. Lulu ging aan haar bureau zitten met zo’n enorme volkoren pistolet met gesmolten kaas uit de airfryer en een mok thee voor haar neus. Handig, als je even in je eigen huis iets te eten kon maken en niet was aangewezen op kleffe boterhammen uit een trommeltje.

‘Hoe is het met je moeder?’ Bert stond opeens bij het bureau. Ze had hem niet eens zien aankomen. Typisch Bert. Of misschien was zij gewoon te ver weg geweest met haar gedachten. Zijn vraag was in ieder geval, als altijd, oprecht.

‘Ze was erg in de war,’ antwoordde ze. ‘Ik heb haar diazepam gegeven. Ze slaapt nu en de buurman is bij haar.’

‘Heb je al iets van Roncalli gehoord?’ wilde hij weten.

Ze schudde haar hoofd.

‘Je weet dat je vandaag eerder kunt gaan? Het is oudejaarsdag, hè. Ik kan mij voorstellen dat je dan liever bij je moeder bent dan hier op kantoor. Zeker na die toestand van vandaag.’

Ja, ze wist maar al te goed dat het oudejaarsdag was en dat ze eerder naar huis kon gaan. Ze betwijfelde echter of ze dat zou doen en of ze werkelijk liever bij ma was dan op kantoor. Ma zat bepaald niet op haar te wachten en ze had geen haast om zichzelf in haar eigen appartement op te sluiten. Daar was ze alleen. Hier niet. Gold dat trouwens niet voor iedereen hier? Zelfs voor Bert?

‘Ik ben om drie uur weg,’ zei haar baas echter.

‘O?’

‘Anja had een probleem met de verwarming. Ik zou even ernaar kijken. Ze geeft vanavond een feest.’

‘Ben je uitgenodigd?’ vroeg Lulu. Stomme vraag. Ze kende het antwoord.

Hij aarzelde en liet zijn blik wat schichtig door het kantoor gaan. ‘Ik kan vanavond niet. Ik heb al met Wilbur afgesproken. Die is ook... Ik bedoel, die is alleen. Daarom komt hij naar mij toe.’

‘Oké.’ Ze kon natuurlijk zeggen dat hij gek was om iedere keer op te draven als ex Anja iets van hem gedaan moest hebben zonder dat hij daar ooit iets voor terugkreeg, want Anja had hem duidelijk niet uitgenodigd. Maar wie was zij om zoiets te zeggen? Draafde zij niet ook altijd voor ma op? Zou ze dat ook niet vanavond doen, terwijl ze het nu doodeng vond op straat?

Maar ja, ma was... nou ja, ma. Bovendien, het was haar zaak niet wat anderen deden. Ook niet als ze een hekel had aan modepopje Anja, die haar brave echtgenoot aan de kant had geschopt omdat ze meer vrijheid wilde, zoals ze beweerde, maar wel misbruik maakte van zijn goedheid. Bert was daar zelf natuurlijk ook bij en hij kon best wat meer ruggengraat tonen, maar zoals ma nu eenmaal ma was, was Bert nu eenmaal Bert. En misschien hield hij nog van Anja? Misschien hoopte hij nog steeds op een hereniging?

Eigenlijk moest ze daar niet over nadenken. Relaties waren te complex. Een ding was zeker. Een avond met Wilbur, de nerdy vriend van Bert, was vast aangenamer dan rondhangen op een lawaaierig feest terwijl zijn ex met andere kerels flirtte.

‘Heb je maandag een afspraak met die schrijfster?’ vroeg Bert. ‘Hoe heet ze ook alweer?’

‘Cornelia Cox.’

‘Juist ja.’

‘Ik kan het afzeggen. Ik bedoel... Nu Herman er niet is?’ *Klonk ze hoopvol?*

Bert schudde zijn hoofd. ‘Ik weet bijna zeker dat Elliot maandag begint en hij is een goede fotograaf.’

‘Elliot?’

‘De nieuwe. Uit Eindhoven.’

‘Ja. Juist ja. Wist ik wel.’ Elliot heette hij dus. Rare naam. Het was vast een rare vent. Zo eentje die haar met argusogen bekeek. Die zijn mening over haar zou vormen zonder haar echt te kennen. Deden de meeste kerels dat niet?

Ze streek een eigenwijze pluk uit het gezicht. ‘Oké.’

Bert liep weg, zijn handen diep in zijn zakken. Lulu zocht wat documenten op in de computer. Ze probeerde de achtergrondinformatie van Cornelia in zich op te nemen, maar merkte dat niets bleef hangen. Ze had net zo goed een Chinees rapport kunnen lezen.

Melanie. Was ze werkelijk verdronken? Deed het ertoe?

Nee. Natuurlijk niet. Waarom liet ze het niet gewoon los?

Ze opende Google. Toch nog. Ze was nooit erg goed geweest in het loslaten, maar dit keer zou ze maar één keer ernaar zoeken via internet, nam ze zichzelf voor. Ze zou alleen maar kijken of er iets over het ongeluk was vermeld in die tijd, en als ze niets vond, dan schoof ze dat hele idee van verdrinking aan de kant.

Ze zocht op verdronken kinderen in 1984 en 1985 in de Vloedgraaf en de Geleenbeek. Ze vond niets. Ze zocht naar verdronken kinderen in 1984 en 1985 zonder de Vloedgraaf of de Geleenbeek te noemen. Ze

vond een tweejarig meisje, dat verdronk in Eindhoven, een driejarig meisje in Oude Pekela en twee jongens in een zwembad. De meisjes waren te jong en verdronken ver van Nieuwstadt af. Melanie was geen jongen. Ze kwam ook niet uit Driebergen, zoals de jongens.

Deze vreselijke gebeurtenissen hadden slechts een ding gemeen en dat was het feit dat de levens van de ouders nooit meer hetzelfde zouden zijn. Was het dat? Was haar moeder daarom zoals ze was? Omdat Melanie veel te jong was gestorven en haar leven daardoor onderuit werd gehaald? Maar als ze voor die tijd een sociale vrouw was geweest, waren er dan geen vrienden in beeld geweest? Familieleden? Of had ze zich van iedereen afgewend na de dood van Melanie?

Lulu had zelf geen kinderen. Ze wist niet hoe het voelde als dat gebeurde wat nooit zou mogen gebeuren, maar ze kon zich voorstellen dat met de dood van je kind een groot deel van jezelf met geweld werd losgescheurd en dat de gapende wond nooit meer zou helen. Maar ik was er nog, dacht ze. Een gedachte die ze meteen als egoïstisch bestempelde. Ja. Ze was er nog. Zij leefde verder. Maar Melanie, dat hele mooie meisje op de foto, leefde niet meer. En waarom het zo was, deed er eigenlijk helemaal niet toe. Ze zette de computer uit. Ik laat het los, dacht ze. Ze herhaalde het, keer op keer, in haar hoofd, maar ze wist, diep in haar hart, dat ze dat niet zou doen. Dat ze dat niet kón doen.

Natuurlijk ging ze die avond naar ma. Ook als ze veel liever thuis was gebleven, samen met Luna met een dekentje op de bank. Wat had ze anders moeten doen? Ma met oudejaarsavond alleen laten? Ze kon nauwelijks van Wim verwachten dat hij ook die avond met ma doorbracht. Hij had vast zijn eigen plannen voor oudejaarsavond. Ze had daarover geen vragen gesteld, maar hem gewoon laten weten dat zij vanavond bij ma was. Geen verplichtingen voor de man die toch al zoveel meer deed dan je van iemand kon of mocht verwachten, dus.

Ma was die avond rustig. Bijna normaal zelfs, met haar standaard bittere trek rond de mond en de manier waarop ze naar Lulu keek toen deze zich tegoed deed aan de zelf meegenomen oliebollen.

Ze zou niet over Melanie praten. Nooit. Dat denderde als een trein door Lulu's hoofd.

Maar het was een stoptrein en bij de eerste de beste halte ontschoot haar die ene vraag. 'Waar stierf Melanie precies aan?'

Haar moeder keek haar aan. De starende blik in haar ogen schepte heel even het vermoeden dat ze weer weggleed. Een antwoord bleef uit.

'Verdronk ze?' hield Lulu aan. *Waarom hield ze haar mond niet?*

Haar moeder perste de lippen op elkaar. Ze keek haar nu aan. 'Waarom ben je hier?' vroeg ze.

'Omdat ik niet wil dat je alleen bent op oudejaarsavond,' antwoordde Lulu, terwijl ze Luna een stukje oliebol gaf.

'Waarom is Melanie er niet?'

'Mama...'

'Waarom ben je niet als haar?'

Lulu voelde weer die vervelende steek in haar maag. Die bubbel van verdriet, die daar binnenin ergens steeds groter werd en voor een brok in haar keel zorgde. 'Ma...'

'Waar is ze?' vroeg ma weer.

Lulu gaf geen antwoord.

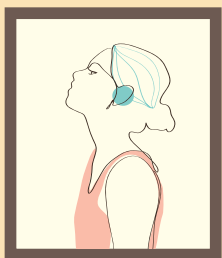
'Het was jouw schuld.'

'Wat was mijn schuld, ma?'

'Ik ga naar bed.' Haar moeder stond op en liep weg. Lulu bleef alleen met de olieballen achter.

Het was net tien uur en nog vrij rustig op straat. De vuurwerkliefhebbers en bommenwerpers leken hun energie te sparen voor dat ene cruciale moment waarop alles tot ontploffing gebracht kon worden.

Lulu stond op, deed haar jas aan, pakte Luna op en liep de deur uit. 'Een fijn nieuwjaar, ma,' fluisterde ze.

Lulu duikt in het verleden van haar moeder én haar overleden zusje

Als Lulu's moeder te horen krijgt dat ze beginnende dementie heeft, gaat Lulu steeds vaker op bezoek om voor haar te zorgen. Telkens weer trekt een vergeelde foto in de woonkamer haar aandacht. Op de foto staat een klein meisje: Melanie, de zus die ze nooit heeft gekend. Praten over Melanie deed haar moeder niet en haar hele bestaan lijkt van de aardbodem verdwenen te zijn.

Op een dag raakt haar moeder totaal overstuurd als ze een artikel leest over een overleden vrouw die in de plaatselijke beek is gevonden. Lulu besluit op onderzoek te gaan en langzaam maar zeker vallen de puzzelstukjes op hun plek.

Sandra Berg schrijft intrigerende romans waarin de psychologie en karakterontwikkeling van haar personages centraal staan. In *Alleen van de foto* beschrijft ze een aangrijpende familiegeschiedenis en de gecompliceerde band tussen een moeder en haar dochter.

